

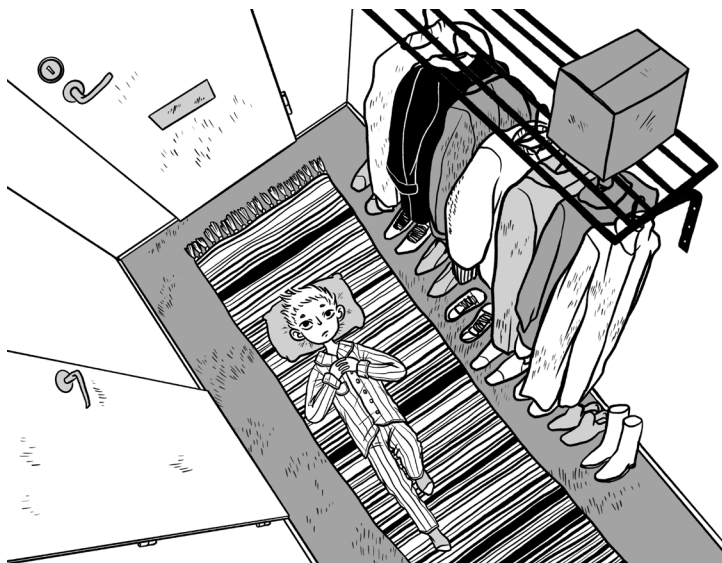
ŠNIUKŠTINĖTOJAS

Aš esu Alfredas. Alfredas Užmirštasis, šios istorijos pasakotojas. Visi, kurie seka istorijas, žino, kad jos turi turėti pradžią. Kažką, kas išjudintų įvykius. Kai kurios istorijos prasideda nuo kokio nors sukrečiančio įvykio, tokio kaip išsiveržęs ugnikalnis arba kieno nors gimimas ar mirtis. Arba kai kas nors sulaukia pribloškiančios žinios. O kitos istorijos prasideda lyg ir nuo visiškai nereikšmingų užgaidų, pavyzdžiui, kai kas nors, tikėdamasis greičiau užmigti, sumano atsigulti ne savo lovoje, o prieškambaryje ant grindų. Vieną spalio naktį ir aš nusprendžiau taip padaryti.

Tąnakt jau buvau išbandęs visa, kas įmanoma. Buvau atidaręs langus ir apvertęs kita puse pagalvę. Buvau apsimovęs kojines ir nusimovęs jas. Buvau išgėręs vandens ir nuėjęs į tualetą, suvalgęs puselę marinuoto agurkėlio ir vėl atsigėręs, bet užmigti niekaip nepavyko. Kai niekas nepadėjo, pasikišau pagalvę ir antklodę po pažastim ir nuėjau į prieškambarį. Išsitiesiau ant šiurkštaus prieškam-

bario kilimo, padėjau galvą ant pagalvės, o po ja pakišau žibintuvėlį, kurį dažnai naktimis laikydavau savo pižamos kišenėje. Prieškambario kilimas buvo mėnesių mėnesius nesiurbtas. Smėlio smiltelės dilgčiojo nugarą, o sudžiūvęs purvas po manimi virto smulkiomis milteliais, bet apskritai ši vieta man atrodė visai tinkama miegoti. Bent jau šiokia tokia mano bemiegių naktų įvairovė.

Gulėjau prieškambaryje ir klausiausi nakties garsų. Radiatoriuje kliuksėjo vanduo, o medžio šaka tarsi nagučiu braižė virtuvės langą. Šiaip buvo tylu. Nors ne visai. Mano pilvas urzgė garsiau nei įprastai. Buvau alkanas. Siaubingai alkanas.

Gyvenau su savo tėčiu ketvirtame Molio tako name. Nors gal reiktų kabutėse sakyti, kad „gyvenau“. Arba dar tiksliau – „su tėčiu“ kabutėse, nes jo jau seniai nebuvo namie. Taigi teoriškai „gyvenau“ erdviame daugiaaukščio namo bute „su tėčiu“. Bet tiesa buvo tokia – tame trijų kambarių bute su virtuve buvau *paliekamas* vienas, kol tėtis būdavo išvykęs.

Nuo pastarojo tėčio išvykimo buvo praėjęs mažiausiai mėnuo, gal ir daugiau, jau nebeskaičiavau. Tėtis dirbo, jo paties žodžiais tariant, *tvarkė verslo reikalus* arba *susitikinėjo su svarbiais žmonėmis* kažkurioje pasaulio vietoje. Gal Italijoje, gal Meksikoje. Arba Balyje. Tėtis niekad nepasakodavo, kur išvažiuoja ir kada grįšiąs. Jis neįspėjęs tiesiog įgriūdavo pro duris, išdidžiai ištraukdavo iš savo lagamino kokią nors baisią skulptūrėlę arba vazą ir pastatydavo ant lentynos. Paskui susmegdavo sofoje ir nepajudėdavo iš vietos, kol vėl ateidavo laikas išvykti.

Paprastai prieš išvykdamas tėtis nupirkdavo maisto, bet šįkart jis buvo pamiršęs nueiti į parduotuvę. Pamačiau, gal bus palikęs man pinigų, ir net susijaudinau. Pagaliau galėčiau pats išsirinkti, ką valgyti. Ne makaronus ir ne džiovėsius, o šviežių vaisių, sūrio ir ką tik iš krosnies ištrauktos duonos, kuri maloniai svilintų pirštus! Susijaudinęs atidariau šiukšliadėžės spintelę ir pasilenkęs ištraukiau aprūdijusią skardinę, tėčio pinigų dėžutę. Bet dėželės

viduje tebuvo keletas varganų monetų, kurių užteks tik džiūvėsiams ir tualetiniam popieriui.

Taigi man reikėjo išgyventi su tuo, kas buvo likę virtuvės spintelėje. Ryžiai, makaronai ir džiovinta juoda duona. Kečupas, keletas raugintų agurkėlių ir sausa bandelė. Arbatos pakeliai ir medus. Bet dabar atsargos išseko. Dieną išsiviriau paskutinius makaronus ir peiliu iš buteliuko dugno iškrapščiau kečupo likučius. Vakarienei sutriauskiau vieną džiovintą duonelę ir išgėriau medumi paskanintos *Earl Grey*, tėčio mėgstamiausios arbatos, kurios aš nekenčiau. Arbatos pasidariau užpylęs pakelį karštu vandeniui iš čiaupo, nes užsivirinti vandens negalėjau. Mat tėtis buvo pamiršęs apmokėti sąskaitas už elektrą, ir ji buvo atjungta kone iškart po to, kai išsiviriau makaronų.

Taigi gulėjau aklinoje tamsoje, jausdamas smėlio smilteles po nugara ir šalia pasidėjęs puodelį vėsios arbatos, kai staiga laiptinėje išgirdau žingsnius. Netikėtai žingsniai nutilo ir kažkas tarkstelėjo. Tada vėl žingsniai, stabtelėjimas, TARKŠT. Žingsniai, stabtelėjimas, TARKŠT. Galiausiai žingsniai sustojo už mūsų durų. Dabar šniukštinėtojas stovėjo vos per ištiestą ranką nuo manęs. Bijojau, kad mane išduos urzgiantis pilvas, laimei, paskutinę akimirką jis susiprotėjo nutilti.

Atsidusau su palengvėjimu. O gal iš nuovargio ar ilgesio. Gal dėl visko kartu. Kartais atodūsiai tiesiog išsiverždavo iš vidaus be jokios aiškios priežasties.

Už durų stoji tylą. Sulaikiau kvėpavimą ir įsiklausiau. Tas, kas stovėjo kitapus durų, tikriausiai darė tą patį. Mėginau atsipalaiduoti, bet tada man vėl išsprūdo atodūsis. Jis buvo gilus kaip gręžinys.

Už durų pasigirdo šnaresys.

Įkvėpiau ir paklausiau:

– Kas ten?

Jokio atsakymo. Gal šniukštinėtojas neišgirdo mano klausimo.

– Kas ten? – pakartojau ir priglaudžiau ausį prie durų.

Laiptinėje buvo tylu kaip kapuos, kol staiga tarkštelėjo pašto anga duryse ir kažkas nukrito ant grindų. Sugraibiau iš po pagalvės žibintuvėlį ir pašviečiau į grindis. Priešais duris gulėjo laikraštis.

Taigi šniukštinėtojas tebuvo laikraščių išnešiotojas, kuris greičiausiai suklydo ir pataikė ne į tą butą. Tėtis jau seniai buvo nutraukęs laikraščių prenumeratą, nes pats ištiesai keliaudavo. Jis nežinojo, kad man labai patinka laikraščiai. Kartais parsinešdavau iš rūšiavimo konteinerių senų žurnalų ir perskaitydavau juos nuo pradžios iki galo. Dabar, kai buvo išjungta elektra, ant kilimėlio šlumštelėjęs laikraštis buvo tarsi iš dangaus nukritęs aukso grynuolis, nes tai buvo vienintelis mano ryšys su pasauliu. Mobiliumas neveikė, nes negalėjau jo įkrauti. Televizorius neįsijungė, kaip ir kompiuteris, kaip ir visi kiti prietaisai.

Išskleidžiau priešais save laikraštį, ketindamas pasinerti į pasaulio įvykius ir įsivaizduoti, jog gyvenu viso to apsuptyje. Įsivaizduoti save, supamą žmonių balsų ir šurmulio. Atsidurti tarp rinkimų kovų, revoliucijų ir protestų. Tarp prekybcentriuose besitrinančių jaunuolių grupuočių ir beprotiškame futbolo stadiono triukšme. Sniego pūgoje, ugnikalnio išsiveržime ir akinančiame dangų skrodžiančiame meteoritų lietuje. Tačiau šįkart mano vaizduotė nunešė mane tik iki pirmo atvarto, nes kai išskleidžiau laikraštį, iš jo ant kilimėlio išriedėjo mažas raudonšonis obuoliukas. Stvėriau obuolį nuo grindų, atsikandau kąsnelį ir vėl kibau į laikraštį. Jis buvo kažkoks gumbuotas. Skubiai atverčiau laikraščio vidurį ir apšviečiau žibintuvėliu. Į laikraštį buvo įgrūstos pilkos vilnonės kojinės ir į popierinį rankšluostį suvyniotas sumuštinis. Nustebęs žiūrėjau į savo radinį. Gal tarp laikraščių netyčia pateko laikraščių išnešiotjo sumuštinis? Ar čia kažkoks kvailas pokštas? Vis dėlto apsimoviau vilnones kojines. Jos buvo švarios, šiltos ir su trimis juostelėmis: mėlyna, raudona ir žalia. Paskui godžiai atsikandau sumuštinio ir tik tada, kai agurko griežinėlių sudrėkintų avižų skonis pasklido po gomurį, prisiminiau šniukštinėtoją. Pašokau ant kojų ir atidariau duris. Bet laiptinėje tvyrojo tamsa ir tylą. Šniukštinėtojas buvo dingęs.

AMANDA LEHTIMAJA

Kitą naktį vėl atsiguliau ant prieškambario kilimėlio. Norėjau išsiaiškinti, kas iš tiesų tas šniukštinėtojas ir ar jis dar kartą ateis? Ar vėl įmes pro pašto angą savo sumuštinį? Mobilusis telefonas buvo išsikrovęs, bet žadintuvo baterijos dar laikė. Pasidėjau laikrodį šalia ant grindų ir neatitraukdamas akių stebėjau rodykles. Laukiau, kol jos pusę trijų suvirpės, tokiu metu šniukštinėtojas pasirodė aną naktį.

Laikas vos slinko, o mano pilvas gurgė. Buvo sekmdienis ir po laikraštyje rastų užkandžių buvau valgęs tik-tai – kokia staigmena – marinuotų agurkėlių ir džiovintos duonos. Artimiausiu metu šilto maisto turėčiau gauti tik-tai po savaitės mokykloje, nes pirmadienį prasideda rudens atostogos. Vien nuo minties apie būsimus pietus man pasidarė bloga. Marinuoti agurkėliai ir džiovėsiai?

Ar džiuvėsiai ir agurkėliai? Ar tiesiog džiuvėsiai, agurkėliai ir vandeniui iš čiaupo užpilta *Earl Grey* arbata? Fe! Jeigu ko nors nesugalvosiu, greičiausiai mirsiu badu neištvėręs nė savaitės. Galbūt galėčiau užsidirbti pinigų mairui grėbdamas lapus žmonių soduose arba vaizduodamas skulptūrą, kaip buvau matęs darant mieste vieną sidabro dažais nupurkštą vyriškį.

Laimė, netrukus mano mintys nukrypo kitur. Spragtelėjo apačioje atidaromos durys ir laiptinėje pasigirdo garsai. Žingsniai, stabtelėjimas, TARKŠT. Žingsniai, stabtelėjimas, TARKŠT. Atsikėliau. Prisėlinau prie durų ir prispaudžiau prie jų ausį. Laiptinėje pasigirdo keletas atsargių žingsnių, tada stėjo tylą. Dabar šniukštinėtojas stovėjo už durų. Jeigu durys tarp mudvių staiga būtų išnykusios, tikriausiai mūsų ausys būtų prisispaudusios viena prie kitos. Nuo minties, kad šniukštinėtojo ausis prie manosios, krūptelėjau. Kažin ką jis galvojo? Ar šniukštinėtojas grūdo sumuštinis ir pro kitas pašto angas, ar turėjo kokių nors kėslų tik dėl manęs? Ar dovanos buvo tik jaukas įvilioti mane į spąstus?

Mane užplūdo baisūs įtarinėjimai. Dažnai toks būdavau. Įtarus. Kai būni vienas, lengvai pradedi visus įtarinėti. Todėl buvo sunku patikėti, kad kas nors, šniukštinėjantis naktimis už durų, galėtų ateiti su gerais ketinimais. Pamaniau, kad po sumuštinio ir vilnonių kojinių galbūt

seks kas nors nemalonaus. Šantažas ir grasinimai. Piktybiniai pokštai. Klastingi citotoksinai, žudantys iš lėto ir skausmingai. Tai būtų visai įmanoma. Tačiau neketinau pasiduoti, bent jau ne taip lengvai. *Puolimas yra geriausia gynyba*. Taip vieną kartą tėtis pagrasino iki kraštų prigrūstam savo lagaminui, bandydamas jį užsegti. Sulaikiau kvėpavimą, bet galiausiai turėjau iškvėpti. Atodūsis perskrodė mane kaip tuneliu besiveržiantis vėjo gūsis ir susigėrė į prieškambario sienas, atrodė, tarsi visas kambarys būtų suvirpėjęs nuo jo stiprumo. Tuomet prasivėrė pašto anga ir ant grindų šlumštelėjo laikraštis.

– Puolimas yra geriausia gynyba, – tyliai sukuždėjau atverdamas duris ir iššokau į laiptinę tiesiai priešais šniukštinėtoją.

Šniukštinėtojas riktelėjo ir atsitraukė ataturpamas. Skubiai čiupau jam už palto skverno, kad nepabėgtų. Šniukštinėtojas nuo truktelėjimo susvyravo, ir jam iš glėbio kažkas bumbtelėjo ant grindų. Pažvelgiau žemyn ir pastebėjau, kad prie mano kojų pabiro maži obuoliukai. Šniukštinėtojas kažką sumurmėjo ir pasilenkė surinkti obuolių. Kadangi aš vis dar lačiau jam už skverno, susiūbavęs parklupau. Repečkojau keliais per grindis, kaip tik tada šniukštinėtojas kilstelėjo galvą ir trinktelėjo man į smakrą taip skaudžiai, kad užsimiršau galbūt esantis priešais pavojingą nusikaltėlį.

– A-atsiprašau, – sumikčiojau susiėmęs smakrą.

Šniukštinėtojas nė nežvilgtelėjęs į mane ėmė semti obuolius ir grūsti juos į savo krepšį. Staiga pasijutau kažkoks nerangus ir nesumojau, ką dar galėčiau padaryti, todėl ėmiausi padėti. Slapčiomis įsimečiau vieną obuoliuką į savo pižamos kišenę, o likusius padaviau šniukštinėtojui.

– Ačiū, – burbtelėjo šis ir atsistojo.

Šniukštinėtojas pasitaisė savo palto apačią, sumurmėjo kažką apie nekontroliuojamai šokinėjančius vaikus ir galiausiai išsitiesė. Buvo labai tamsu, veido nemačiau, bet balsas buvo panašus į moters, kuriai skauda gerklę. Ji nebuvo itin aukšta ir šiaip neatrodė grėsmingai, taigi ir aš atsistoja. Ji ištiesė kaklą ir ilgai žiūrėjo į mane. Nuo to spoksojimo man vėl pasidarė neramu ir jau norėjosi pulti atgal į savo prieškambarį, bet kažin kas viduje privertė mane pasilikti. Jeigu užlaikyčiau šniukštinėtoją dar minutėlę, galbūt išsiaiškinačiau, ką ji buvo sumaniusi.

– Na ką, Antanai, gali nusiraminti, – tarė šniukštinėtoja akimirką patyrinėjusi mane. – Aš tavęs nesuvalgysiu.

– Koks dar Antanas?

– Na, tai tu tikriausiai...

Šniukštinėtoja nebaigė sakinio ir žvelgė į mane pakreipusi galvą.

– Alfredas, – ištariau. – Tokiu vardu mane vadina mokykloje.

- Sakai, *vadina*. Tai netikras tavo vardas?
- Nežinau, galbūt.
- Kaip suprasti galbūt? Juk kiekvienas žino savo vardą.

Šniukštinėtoja nutilo pamačiusi, kaip nusviro mano pečiai. Sukišau rankas į pižamos kišenės ir vienoje kišėnėje esantį obuoliuką suspaudžiau taip stipriai, kad nagai įsmigo į jo žievę. Drąsa, kuri vos prieš akimirką manyje pūtėsi kaip didelis ir žvilgantis mėnulis danguje, užgeso ir per odą išgaravo nebūtin.

– Na jau, na jau, – pratarė šniukštinėtoja ir papurtė galvą. – Negi taip jau baisu pasisakyti savo vardą.

Mano mintis aptraukė niūrūs debesys. Pagalvojau, kad dabar jau niekas nebesvarbu. Bet kuriuo atveju pasibaigus agurkėliams ir džiovintai duonai mirsiu iš bado. Man buvo tas pats, kad šniukštinėtoja sužinos visą tiesą, todėl papasakojau jai. Nebuvau tikras, koks mano vardas, nes jau metų metus negirdėjau, kad į mane namie kreiptųsi vardu. Tėtis mane vadindavo tik sūnumi arba vartodavo tokią neapibrėžtą formą, kad jeigu nebūtume buvę tik mudu dviese, nebūčiau buvęs tikras, į ką jis kreipiasi. *Lėkštę reikia išvalgyti švariai. Jau reikėtų išlįsti iš tualetu. Per egzaminus turbūt vėl visai neblogai pasisekė. Būtų gerai, kad čia liktų tvarka, kol būsiu išvykęs. Reikia valgyti, reikėtų išlįsti, būtų gerai! Kai pradėjau lankyti mokyklą ir man atėjo eilė pasakyti savo vardą, ėmiau netvirtai mikčioti:*

– A-a-a...

Mokytojas atsakė nepakeldamas akių nuo savo popierių:

– Taigi Alfredas... Kitas.

Nuo tada visi mane vadino Alfredu.

– Taigi aš neklydau, – pasakė šniukštinėtoja, kai baigiau pasakoti.

– Kaip tai?

– Aš taip ir įtariau, kad tu esi vienas iš *ty*.

– Iš kokių?

– Užmirštųjų, – tarstelėjo šniukštinėtoja ir giliai įkvėpė. – Na ką, Alfredai. Man metas eiti toliau.

Ji pasisuko išeiti. Turėjau paskubėti.

– Bet kodėl... – pradėjau tvirtai nežinodamas, ką pasakyti.

– Todėl, kad žmonės laukia, – atsakė šniukštinėtoja. – Jie turi gauti laikraštį prieš išauštant rytui. Nes kitaip sulaukčiau ne vieno priekaišto žodelio.

– Turėjau galvoje... – sumekenau. – Aš tik nustebau, kodėl vakar laikraštyje radau...

– Vilnones kojines, sumuštinį ir obuolį, jeigu mano atmintis nešlubuoja, – užbaigė mano klausimą šniukštinėtoja ir ėmė leisti laiptais žemyn. – Šiąnakt atnešiau tik obuolį, bet dabar ir jie jau apdaužyti. Visa laimė, kad kiti jau gavo savuosius. Šįkart tu buvai paskutinis objektas.